

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Виктория Сарафян – Озанян, дм, дмн

Специалист по медицинска биология и по клинична имунология

Научна специалност „Имунология“

Катедра „Медицинска биология“ при Медицински университет – Пловдив

относно конкурс за заемане на две академични длъжности „професор“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, Професионално направление 7.1. Медицина, Научна специалност „Ревматология“ към Катедра „Пропедевтика на вътрешните болести“, Медицински факултет, Медицински университет - Пловдив, обявен в Държавен вестник, бр. 35 от 19.04.2024 г.

Рецензирането на материалите, представени за конкурса, се основава на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение, както и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ-Пловдив. Рецензията е изготвена въз основа на Заповед №Р-2383/11.07. 2024 на Зам.-Ректор НИД на МУ-Пловдив.

Общо представяне на материалите по конкурса

За участие в конкурса за двете академични длъжности са подали документи двама кандидати – доц. д-р Росица Каралилова, дмн и доц. д-р Севдалина Ламбова, дм - доценти в Медицински университет – Пловдив към Катедра по пропедевтика на вътрешните болести „Проф. д-р Антон Митов“.

Представените от кандидатите комплект материали на електронен носител са в съответствие с препоръчителните минимални наукометрични изисквания за заемане на академични длъжности от Правилника на МУ-Пловдив.

Доц. д-р Севдалина Ламбова, дм

1. Кариерно развитие

Севдалина Ламбова се дипломира през 2003 г. Медицинския факултет на Тракийски университет – Ст. Загора като магистър по медицина. От следващата година започва специализация към УМБАЛ „Св. Георги“, гр. Пловдив, която завършва през 2010 г., придобивайки специалност по вътрешни болести през 2016 г. От 2010 г. до 2014 г. следва специализация по ревматология и защитена специалност през 2015 г.

Професионалният път на д-р Ламбова като лекар-ординатор минава през различни здравни заведения. Той започва реално в УМБАЛ „Св. Георги“ първо като специализант и в последствие от 2007 до 2010 г. като ординатор. В следващите 3 години тя е лекар в УМБАЛ „Пълмед“, след което от 2016 г. до сега работи в МЦ-6 в гр. Пловдив като ревматолог. От 2016 г. е в екипа на МБАЛ „Св. Мина“, където в момента завежда отделението по ревматология.

Научното развитие С. Ламбова започва през 2004 г. като редовен докторант по ревматология в МУ – Пловдив, но защитава дисертация за образователна и научна степен „доктор“ в Университет „Юстус Лиибих“ в Германия през 2011 г., която е призната впоследствие от МУ – Пловдив в 2013 г. Дисертацията разглежда ролята на капиляроскопията в ревматологията.

След успешно положен конкурсен изпит през 2007 г., е назначена за асистент в катедра „Пропедевтика на вътрешните болести“ на МУ – Пловдив. От 2018 г. е главен асистент, а от 2022 г. доцент към същата катедра.

През 2014 г. се дипломира като магистър по здравен мениджмънт от ФОЗ на МУ-Пловдив.

С. Ламбова непрекъснато повишава квалификацията си чрез обучения по ставна ехография, капиляроскопия и образна диагностика в ревматологията. Член е на EULAR Study Group on Microcirculation in Rheumatic Diseases.

Доц. Ламбова е лектор и водещ на няколко курса и уъркшопа по капиляроскопия у нас и в чужбина, вкл. и под егидата на EULAR. Нейната активна дейност в тази област започва още от 2012 г. и се доказва като специалист в капиляроскопската диагностика в ревматологията.

В заключение, доц. С. Ламбова е преподавател и учен, който активно гради академична кариера. Тя е изследовател с интердисциплинарни и международни контакти със сериозна научна продукция.

2. Обща характеристика и оценка на дейността на кандидата

- **Учебно-преподавателска и експертна дейност**

Доц. С. Ламбова има над 17 години учебно-преподавателски стаж от МУ - Пловдив като асистент, главен асистент и доцент. Трудовият ѝ стаж като лекар е над 14 години, от които 7 години като началник на ревматологично отделение. Средната учебна натовареност за последните 3 години е 469 ч. аудиторна и 327 ч. извънаудиторна годишна заетост. Тя води два лекционни курса по вътрешни болести на студенти по дентална медицина на английски и български език. Преподавател е на практически упражнения по ревматология на английски език за студенти по медицина и по вътрешни болести на студенти по дентална медицина на английски език.

Член е на изпитни комисии за семестриални изпити на студенти по медицина и дентална медицина на български и английски език и на научни

журита за защита на образователна и научна степен „доктор“ и за заемане на академични длъжности.

Доц. Ламбова е съ-ръководител на двама защитили докторанти – д-р М. Николов, който работи върху влиянието на телесния състав върху костната минерална плътност, измерени чрез DEXA на цяло тяло, и д-р Гелов, чиято тема не е пряко свързана с ревматологията. Тя е самостоятелен научен ръководител на д-р Джамбазова, която изследва ревматични заболявания с периферен съдов синдром.

Под нейно ръководство се обучават двама специализанти по ревматология на база МБАЛ „Св. Мина“, гр. Пловдив.

Кандидатката има значителен опит в преподаването и участие като съавтор на два раздела в учебник по пропедевтика на вътрешните болести на английски език.

- ***Научна и научно-приложна дейност***

Доц. С. Ламбова се очертава като изследовател с ясно дефиниран научен профил в областта на капиляроскопията и нейните приложения в ревматологичната практика. Тя навлиза в тематиката, започвайки с дисертацията и продължава с две монографии „Капиляроскопия в ревматологията – норма и патология“ (2012 г.) и „Капиляроскопия в ревматологията – какво още трябва да знаем“ (2024 г.). В тях е обобщен дългогодишен опит в капилярскопската методика и анализа на изображенията, базиран и на собствени проучвания. Представени са добре илюстрирани данни от най-честата патология в ревматологията. Двете монографии са полезни помагала за специализанти и специалисти не само по ревматология, но и по дерматология, съдова патология, вътрешни болести и

др. Освен тези издания, С. Ламбова е автор и на глава „Treatment of Raynaud's phenomenon” в международната монография „Frontiers in Cardiovascular Drug Discovery”, електронно издание на Bentham Books, 2020. През 2019 г. тя е съавтор на глава „Systemic sclerosis” в колективната монография „Genomic and Precision Medicine”, издание на Elsevier.

Активната публикационна дейност на доц. Ламбова има като резултат H-index 16 с 88 документа в Scopus, от които 46 са генерирали 840 независими цитирания с изключени автоцитирания. Тези показатели са сериозни наукометрични данни, които я определят като учен с доказан авторитет. В настоящия конкурс тя участва с 23 пълнотекстови реферирани статии (11 с импакт фактор) и 6 пълнотекстови публикации в нереперирани списания. Приложила е 552 цитирания, от които 533 цитирания в реферирани списания (Web of Science и Scopus) и 19 в монографии и колективни томове с научно рецензиране.

Методиката, която С. Ламбова владее и използва, ѝ позволява да разширява научните си търсения при различни заболявания, съпътствани от съдови промени.

Проведени са собствени проучвания върху капиляроскопските промени при недиференцирано заболяване на съединителната тъкан и е предложен авторски алгоритъм за класификация на пациентите с феномен на Raynaud и актуализиране на използваните критерии за недиференцирано заболяване на съединителната тъкан.

За първи път са сравнени капилярните диаметри при пациенти с прогресивна системна склероза и недиференцирано заболяване на съединителната тъкан с данни за ранна микроангиопатия. Резултатите

показват необходимостта от измерване на всички капилярни диаметри с акцент върху апикалната част и венозното рамо.

Доц. Ламбова провежда сравнително проучване на капиляроскопски изображения с характеристики на “склеродермен” тип при прогресивна системна склероза и ”склеродермо-подобен” тип при други ревматични заболявания и установява наличие на различни патогенетични механизми на микроваскуларно увреждане при отделните нозологии.

С важно практическо приложение е установяването на “склеродермо-подобен” тип микроангиопатия при дебюта на ревматични заболявания, различни от системна склероза. Поради факта, че някои капиляроскопски промени са неразличими от тези при склеродермия, се налага персонализиран подход, който се базира на предложен авторски алгоритъм за класификация на пациентите с феномен на Raynaud на базата на капиляроскопската картина.

Отново в контекста на приложението на същия метод е отчетена асоциация между капиляроскопските находки и имунологичния профил при болни с прогресивна системна склероза. Потвърдена е асоциация между наличието на анти-Sc1-70 антитела и наличието на “склеродермен” тип микроангиопатия.

Наред с оригиналните приноси, се представят и потвърдителни данни, които показват, че USB микроскоп със софтуер при увеличение 200x може да се използва като алтернатива на видеокапиляроскопите в ежедневната ревматологична практика, което е приложимо в лечебни заведения с финансови ограничения.

На базата на собствения опит на доц. Ламбова в използването на капиляроскопията в ревматологията са публикувани научни статии и

авторски становища, които са важни за клиничната практика. Кандидатката има принос в създаването на Национален консенсус за капиляроскопия в ревматологията на Българското дружество по ревматология.

Като интернист и ревматолог доц. С. Ламбова изследва и пациенти с остеоартрит на коленни стави с различен body mass index, със и без затлъстяване, чрез оценка нивото на различни адипоцитокени. Резултатите обогатяват съвременната дефиниция на метаболитен тип остеоартрит на коленни стави. Наред с клиничните наблюдения, кандидатката участва с екип от изследователи от БАН в експериментално проучване на ставни структурни промени при миши модел на колагеназа-индуциран остеоартрит с оценка ефекта на комбинираното приложение на алендронат и метформин. Проведените проучвания са докладвани пред научната общност на 11 национални конференции и конгрес по ревматология и на 3 международни конгреса.

Доц. д-р С. Ламбова има опит като участник в съвместен, успешно отчетен проект с ПУ “Паисий Хилендарски”, финансиран от ФНИ. Тя се включва и като академичен наставник в образователен проект “Студентски практики”. За безспорния международен авторитет на кандидатката свидетелстват и участията ѝ в две COST акции - “Network on evidence-based physical activity in old age” и “PRoMoting GeRiAtric Medicine IN countries where it is still eMerGing”.

В заключение, научноизследователската дейност на доц. С. Ламбова обхваща значителна част от патологията в ревматологията на базата на овладения от нея метод на капиляроскопия. Проучванията предлагат приложни приноси за клиничната практика, а съществена част от обзорните

статии и експертни становища, които е публикувала, обогатяват научното знание в тази област.

3. Оценка на личния принос и личните качества на кандидата

Познавам доц. д-р С. Ламбова като лекар и изследовател, който амбициозно и целенасочено следва своя път на академично развитие, в хода на който реализира добри международни контакти и съвместни публикации. Не случайно е отличена в конкурса за най-добър млад учен през 2025 г. с Наградата на Ректора на МУ – Пловдив. Тя е активен и последователен в своите търсения учен и преподавател и се надявам, че в дългосрочен план ще съумее да изгради екип от млади докторанти, с които да реализира успешна научна работа.

Анализът на представените за конкурса документи и личните ми впечатления показват, че доц. С. Ламбова многократно надхвърля наукометричните критерии, заложен в Правилника на МУ-Пловдив, както е видно от сравнителните данни:

Показатели	Минимални изисквания	Доц. Ламбова
А -1	50	50
Б - 2	-	-
В - 3 или 4	100	100
Г - от 5 до 10	250	1325.2
Д - 11	300	8185
Е – от 12 до 22	140	223.1
Ж	400	945
ОБЩО	1240	10 828.3

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от доц. д-р Севдалина Ламбова, дм **отговарят напълно на изискванията** на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ-Пловдив.

Наукометричната ѝ активност надхвърля значително минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“.

Кандидатката е представила достатъчен брой научни трудове, публикувани в реномирани международни списания. В тях има оригинални научни и приложни приноси, които са цитирани многократно.

Тя е клиницист с дългогодишен опит, отдаден на научното търсене с впечатляваща активност и инициативност.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни и научно-приложни приноси, давам своята положителна оценка и препоръчвам на Научното жури да присъди на **доц. д-р Севдалина Николова Ламбова, дм, академичната длъжност „професор“** в Професионално направление 7.1. Медицина, Научна специалност „Ревматология“ към Катедра „Пропедевтика на вътрешните болести“ на МУ-Пловдив.

Заличено на основание
Чл.5 §1, б. „В“ Регламент (ЕС)2016/679

28.07.2024 г.
Гр. Пловдив

проф. д-р Виктория Сарафян, дм, дмн